

CONGRÉS de
SERVEIS
SOCIALS
BÀSICS

**Informe taller: Com aprendre a fer recerca
aplicada des del treball social?**

Octubre de 2014

Taller: Com aprendre a fer recerca aplicada des del treball social?

Dia: 23 d'octubre – RECERCA

Hora: 17:30 – 19:00

Lloc: Espai 21

Conductores:

Violeta Quiroga¹ i Adela Boixadós², Departament de Treball Social i Serveis Socials de la Universitat de Barcelona.

Contacte:

1. violetaquiroga@ub.edu

2. aboixados@ub.edu

---

1. Previ al taller

Segons el llistat facilitat per l'organització, 31 professionals es van inscriure al taller "Com aprendre a fer recerca aplicada des del treball social?". El perfil professional dels possibles participants, estava compost per 7 educadores socials, 1 pedagog, 1 psicòleg i 2 treballadores socials.

Als professionals inscrits se'ls va enviar un document amb 12 preguntes que tenien per objectiu encetar la reflexió al voltant de la recerca aplicada des del treball social i des del camp social (Veure annex 1, pàgina 10).

La proposta de treball plantejada pel taller es dividia en dos blocs. El primer bloc emmarcava de forma general la recerca aplicada a través de les aportacions dels participants. I en el segon bloc, es triava un tema de recerca i es desenvolupava entre tots els participants. Es va preveure treballar en grups de 6 persones compartint en un plenari les reflexions sorgides en cada bloc.

2. Durant el taller

Per motius organitzatius, aliens a les conductores del taller, aquest va començar amb retard reduint el temps de durada del mateix. D'altra banda, el nombre de participants va ser menor al esperat. S'ha registrat la participació de 20 professionals, dels quals, 8 s'havien inscrit i la resta (12 persones) van assistir sense prèvia inscripció. Finalment es van configurar dos grups del treball.

Els professionals participants al taller han estat majoritàriament dones (n= 19). En relació als seus llocs de treball, han estat representats els municipis de Barcelona (14), Badalona (2), L'Hospitalet (1) i Sant Cugat (1), Santa Coloma de Farners (1) i ens manca informació sobre el lloc de treball d'una participant. Treballen com a directores de Centres de Serveis Socials 3 professionals, 13 fan de treballadors/res socials, i 5 professionals estan en altres àrees fent de coordinadora, d'educadora social, de psicòloga, i tècnica de suport dels departaments de SSB.

A l'inici del taller, es van recollir les dades professionals dels participants i es van treballar les preguntes relacionades amb l'àmbit de la recerca (annex 2, pàgina 11-12) complementant amb la informació prèvia que havien treballat algunes professionals. Tot seguit es presenta la informació recollida.

En relació a la participació en la realització de recerca dels professionals que intervenen en el camp social, les participants manifesten que en el camp social:

- No es fa suficient recerca
- Es fa molta menys de la necessària
- La recerca es basada només en la intuïció sense una adequada implementació del mètode científic
- Es realitza amb una metodologia "cassolana"

També han expressat que els motius pels quals no fan recerca són fonamentalment per :

- Manca de temps.
- No tenen la possibilitat d'alliberar temps d'atenció directe per poder fer recerca.
- Manca de formació.
- Elevades càrregues de treball.

Dels 20 participants, 8 professionals han participat en alguna recerca en els darrers cinc anys. Els marcs i/o Instituciones on s'ha realitzat o es realitza aquesta recerca són els següents:

- CSSB Ajuntament Barcelona = 3
- Ajuntament de Barcelona Serveis Socials i UB = 1
- Centre Salut Mental = 1
- Consell Comarcal del Maresme, dependència i SAD = 1
- Consorci Hospitalari de Catalunya = 1
- Màster Universitat Girona = 1

Quan s'ha preguntat sobre quins temes els agrairia fer recerca en relació al lloc de treball actual, les/el professionals han proposat 42 temes (veure taula 2, pàgina 4). El temes proposats s'han agrupat en 7 àrees : CSSB, famílies, menors, persones grans, psicològic, soledat i violència.

Taula 2. Temes de recerca que han proposat les/el participants al taller “Com aprendre a fer recerca aplicada des del treball social?”. Octubre 2014

Sobre quins temes t'agradaria fer recerca	Àrea
- Aspectes concrets de la intervenció	CSSB
- Avaluació de projectes que portem a terme, a nivell metodològic. Intervencions socials de llarga durada	
- Demanda implícita – explícita com actuem amb el perfil de persones que no reconeixen el què implícitament necessiten.	
- Ètica en serveis socials	
- Grau de satisfacció dels professionals dels CSS respecte al seu lloc de treball.	
- Grau de satisfacció dels professionals i dels usuaris/es.	
- Incidències de les polítiques socials de un territori o en un altre.	
- Metodologies d'intervenció	
- Nous models d'usuaris/es dels serveis socials.	
- Qualitat dels serveis socials bàsics.	
- Qualitat en l'atenció als centres de SS.	
- Quin és l'espai del professional en l'ecomapa de l'usuari/a.	
- Quin lloc de referència ocupem en la població que estem atenent, som interlocutors som amics ...	
- Quines són les situacions més repetides que s'adrecen als SSB per potser plantejar treball grupal o comunitari	
- Servies socials bàsics.	
- Complexitat transgeneracional.	Famílies
- Diferents formes d'afrontar las conseqüències de la crisi dins de la parella de 45-55 anys	
- Famílies que ho han perdut tot a causa de la crisi i com responen cada un dels membres als canvis.	
- Famílies monoparentals - necessitats i realitats suport - administració, família/església.	
- Famílies multiproblemàtiques.	
- Impacte de la salut mental en les famílies.	
- Impacto de la PIRMI en la família perceptora.	
- Treball amb famílies estrangeres amb necessitat de treball de mediació intercultural.	
- Violència intrafamiliar.	
- Acostament escola - Serveis Socials.	Menors
- Com viu la infància les situacions de desnonament.	
- Consum alcohol en joves.	
- Estudi de risc de menors en casos de violència de gènere.	
- Dones madures amb dificultats per desenvolupar habilitats.	Persones grans
- El paper dels avis en les famílies.	
- Quin es el paper de l'avi	
- Quin paper ocupen els avis en les famílies des de les escoles.	

Sobre quins temes t'agradaria fer recerca	Àrea
- Gent gran sola	
- Aturats de llarga durada, desànim - suports psicològic	Psicològic
- Famílies amb persones amb malaltia mental - moments de crisi, suport xarxa, suport CSMA.	
- Malalts mentals crònics, relació amb els serveis.	
- Dones soles (50 - 65 anys).	Soledat
- Homes - dones sols sense xarxa relacional amb necessitat d'atenció psicològica no reconeguda	
- Estudi de soledat	
- Bandes.	Violència
- Consum d'alcohol via pública.	Altres
- Que es el que necessiten les persones que han estat o son cuidadores després d'haver passat per un grup de cuidadors	

Per dur a terme una recerca 17 professionals manifesten que necessiten acompanyament metodològic ja que no sabem com fer-ho. Expressen també que els interessaria rebre formació i supervisió ja que ja que malgrat els anys d'experiència laboral, tenen molt poca formació en recerca, especialment des de l'expertesa del mètode científic i en general no han pogut participar o fer cap recerca. Per una altra professional aquest acompanyament inicialment l'animaria i la motivaria per dur a terme una recerca. Altres necessitats expressades han estat les següents:

- Temps.
- Suport tècnic , assessoria tècnica des de la Universitat.
- Formació.

Els professionals que han participat al taller creuen que fer més recerca contribuiria :

- Incrementar la qualitat – millora continua.
- Validar la praxis.
- Reconeixement de la professió.
- Combatre els estereotips.
- Confirmar hipòtesis.
- Innovar.
- Cercar respostes pròpies de la professió (empoderament) a les preguntes de la societat.

Les propostes plantejades pels professionals per incentivar la recerca són les següents:

- Prendre consciència de la importància de la recerca.
- Universalització de la utilitat de les ciències socials i del treball social.
- Treballar propostes en els equips.
- Escriure més, recollir el treball fet, llegir més.
- Renovant il·lusió en equip. Per exemple reflexionar sobre els casos que funcionen, no descriure només els problemes.
- Difondre les experiència d'èxit.
- Propostes de formació als professionals i acompanyament/supervisió.
- Afavorir la carrera professional/incentius.

Tal i com hem expressat, les preguntes exposades anteriorment tenien l'objectiu de fer un emmarcament general de la recerca aplicada a través del treball en grup. Tot seguit, es mostren els temes de recerca triats que recordem sorgien es les propostes de la taula 2 i que es desenvolupaven en el taller

Grup 1.

Tema: Sagues familiars. Tipologies – multiproblemàtiques cronificades.

Preguntes de recerca inicials:

Quin és el paper del/de la treballador/ra social en aquesta tipologia de famílies?

Quins són els elements comuns d'aquesta tipologia de famílies?

Quines intervencions es duen a terme (models de pla de treball)?

Quins serveis participen en la intervenció?

Quina problemàtica/què es dona en els diferents processos d'intervenció?

Quin recursos s'activen amb aquesta tipologia de famílies?

Quina es la mobilitat de les famílies?

De les preguntes plantejades se'n hauria de triar alguna.

Cal esbrinar quines persones o grups de recerca han escrit sobre el tema objecte d'estudi i quins han estat els resultats de les seves recerques.

Per donar resposta a aquests interrogants cal fer una cerca bibliogràfica. Tenir clares les possibles paraules claus ajudarà a realitzar la cerca.

Dedicar un temps a la lectura dels articles i dels estudis trobats.

Fer una fitxa resum de cada una de les lectures.

Redactar del marc teòric.

Tornar a reformular la/les preguntes de recerca.

Objectius:

Fitxar els objectius generals i específics.

Metodologia:

Decidir la metodologia a emprar. En aquest tema es planteja una metodologia mixta. Les tècniques a utilitzar serien : l'entrevista, els grups de discussió, l'anàlisi dels expedients.....

Grup 2. (Veure annex 4, pàgina 14)

Tema: Menors, risc i violència de gènere.

Marc teòric per contextualitzar i ajudar a tenir els coneixements sobre el tema.

Objectius:

Conèixer l'impacte.

Crear indicadors de derivació o devolució per millorar l'atenció a aquestes famílies.

Estudiar les valoracions de risc de les famílies que han denunciat violència per discriminar els perfils que seria adequat derivar o no.

Viabilitat: Valorarem la viabilitat per durada, rols dels professionals

Metodologia:

Quantitativa: 12 expedients

Qualitativa: famílies grups de discussió.

3. L'avaluació del taller

Amb l'objectiu de conèixer el nivell e satisfacció amb la proposta plantejada pel taller, es va passar un full de valoració (veure annex 3, pàgina 13). Tot seguit es presenten els resultats de la valoració en relació al:

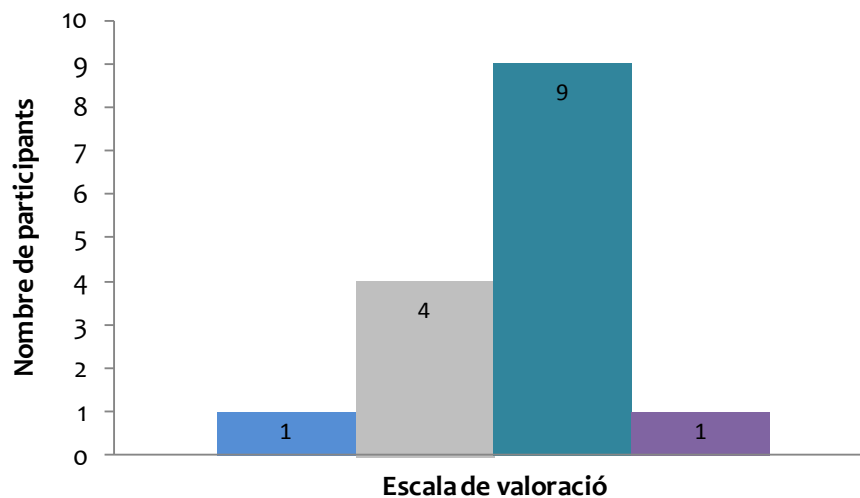
- Nivell de satisfacció general amb la proposta plantejada
- La metodologia emprada en el taller
- L'aplicabilitat del contingut del taller

La valoració es presenta en una escala de 1 a 5, en la qual 1 equival a una valoració no gens satisfactòria i 5 a una valoració molt satisfactòria, també s'ha afegit la categoria sense valoració (sv) en els ítems on no s'ha recollit informació.

Dels 20 professionals que han participat al taller, el 75 % (n=15) de les persones van realitzar l'avaluació . De aquestes, el 45% (n=9) han donat la valoració màxima en relació al nivell de satisfacció general (Figura 1).

Escala de valoració

■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ SV

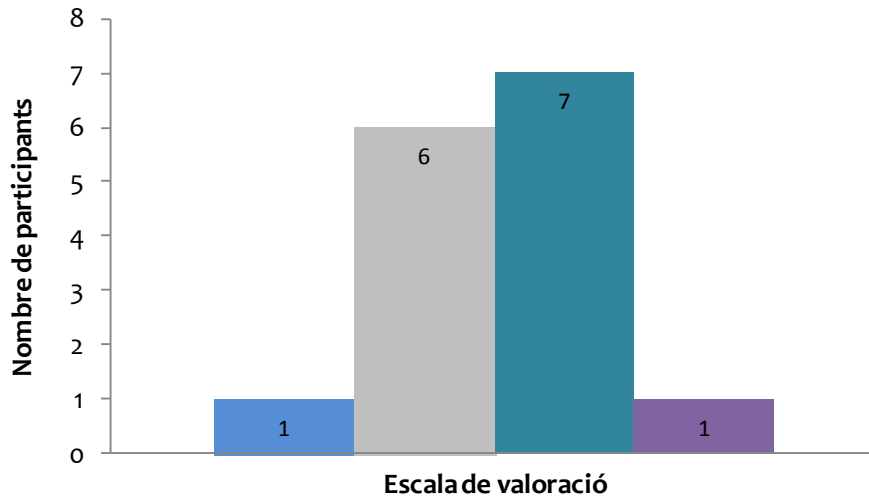
Figura 1. Satisfacció general dels professionals que han participat al taller amb la proposta plantejada a “Com aprendre a fer recerca aplicada des del treball social?”. Octubre 2014

La metodologia emprada ha estat valorada com molt satisfactòria pel 35% (n=7) dels/de les participants, un 30% (n= 6) l'han valorat amb un 4 i el 5% (n=1) fa una valoració de 3 (Figura 2).

Escala de valoració

■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ SV

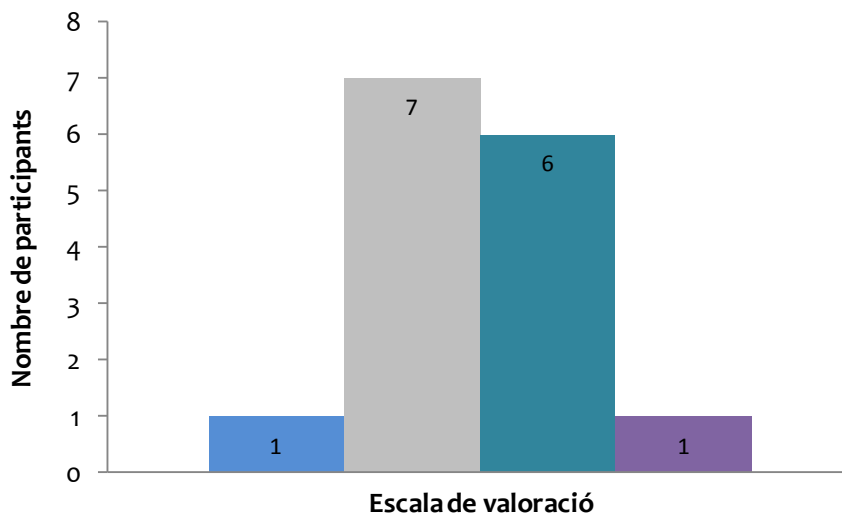

Figura 2. Valoració dels professionals a la metodologia emprada al taller “Com aprendre a fer recerca aplicada des del treball social?”. Octubre 2014

Pel que fa a l'aplicabilitat del contingut del taller, el 30% (n=6) ho consideren molt necessari, el 35% (n=7) ho valoren com a necessari i el 5% (n=1) ho valora amb un 3 (Figura 3).

Escala de valoració

■ 1 ■ 2 ■ 3 ■ 4 ■ 5 ■ SV

Figura 3. Valoració dels professionals a la aplicabilitat en seues tasques del tema desenvolupat durant el taller “Com aprendre a fer recerca aplicada des del treball social?”. Octubre 2014

Per últim, els/les participants han detectat una sèrie de necessitats relacionades amb “aprendre a fer recerca aplicada des del treball social” en les quals consideren, seria útil aprofundir. Tot seguit mostrem les seves opinions:

- Formació en temes de metodologia
- Tots els temes que s’han treballat al taller són interessants
- Plataforma per a la publicació d’articles
- Fer recerca en xarxa
- Tenir incentius per a fer recerca
- Saber avaluar la viabilitat d’un projecte de recerca
- Necessitats formatives en temes d’avaluació (dels projectes i de les intervencions)
- Fer recerca per a poder integrar-la en el nostre treball diari.
- Posada en marxa d’una recerca, i la supervisió del procés de desenvolupament de la mateixa.

Cal mencionar que en general els/les participants han manifestat que el temps del taller ha estat absolutament insuficient i que els hagués agradat disposar de més temps per a poder aprofundir el temari del taller.

Annexes

Annex 1.

Ens agradaria reflexionar al voltant de que es fa i com es porta a terme la recerca aplicada des del Treball social i des del camp social. Per aquesta raó, proposem al taller treballar de forma pràctica en dos blocs:

Bloc 1. Emmarcament general de la recerca aplicada a través del treball en grup. Cada participant portarà preparat unes preguntes en relació a la seva percepció i pràctica professional. Treballarem en grups de 6 persones. Al final del bloc es compartirà en un plenari les reflexions que han aparegut.

Preguntes generals:

1. Creus que els/les professionals que intervenen en el camp social fan suficient recerca?. Justifica la resposta.
2. Per què creus que els/les professionals haurien de fer més recerca?.
3. Quines propostes faries per incentivar la recerca?.

Preguntes sobre el teu lloc de treball:

1. Participes en recerques? Quins tipus de recerca fas?.
2. Dels temes que tens sobre la taula, de quins creus que podries proposar una recerca? (fer una llista de 3).
3. Sabries com fer-ho?.
4. Què necessites per portar a terme una recerca aplicada?.

Bloc 2. Exemplificar dos recerques aplicades. De les propostes de recerca aparegudes del/al bloc anterior, els participants escolliran dos que es treballaran en 2 grups, cada un acompanyat per una de les conductores del taller. En aquest espai ens qüestionarem/debatrem sobre les següents preguntes:

1. Com decidir un tema de recerca aplicada?.
2. Com identificar la viabilitat de la recerca aplicada?.
3. Com fer la recerca aplicada?
4. Quin suport es pot tenir?
5. Com difondre la recerca aplicada?

Annex 2.

Taller: Com aprendre a fer recerca aplicada des del treball social?

Dia: 23 d'octubre – RECERCA

Hora: 17:30 – 19:00

Lloc: Espai 21

Conductores:

Violeta Quiroga i Adela Boixadós, Departament de Treball Social i Serveis Socials de la Universitat de Barcelona.

Bloc 1. Dades personals i professionals

Nom: .....

Cognom: .....

Correu electrònic: .....

Formació: .....

Si en aquests moments treballes, ens podries dir on treballes i quina funció ocupes:

.....
.....
.....
.....

Bloc 2. En relació a la teva recerca

En el darrers cinc anys has participat en alguna recerca?
(Marca el que correspongui)

Si

No

Si has participat en alguna recerca, ens podries dir en quin marc o amb quina institució l'has realitzada/es?

.....
.....
.....

En relació al teu lloc de treball actual, sobre quins temes t'agradaria fer recerca?

1. ....

2. ....

3. ....

Creus que necessites acompanyament metodològic per dur a terme una recerca?

.....
.....
.....

Annex 3.

Avaluació del taller - Com aprendre a fer recerca aplicada des del treball social?

Qüestionari **anònim** per detectar el nivell de satisfacció dels participants amb el taller realitzat. Us demanem, sisplau, que feu una valoració en una escala de 1 a 5, en la qual 1 equival a fer una valoració no gens satisfactòria i 5 molt satisfactòria. Assenyalar la valoració seleccionada.

Per endavant, moltes gràcies!

Satisfacció general (Esteu satisfet/ta amb aquest taller)

1 – 2 – 3 – 4 – 5

Penseu que la **metodologia** emprada ha estat adequada per assolir els objectius?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

Aplicabilitat

Considereu que el contingut del taller és aplicable a la vostra tasca?

1 – 2 – 3 – 4 – 5

Detecció de necessitats

En quins temes relacionats amb “aprendre a fer recerca aplicada des del treball social” penses que serien d'utilitat aprofundir?

.....

.....

.....

Annex 4.

Aportacions dels participants durant el desenvolupament de les activitats proposats en el taller Com aprendre a fer recerca aplicada des del treball social? Octubre 2014

